

בין טהראן לביירות: מחויבותה הגוברת של איראן לחזבאללה

רז צימט | גיליון 2151 | 8 ביוני 2026

מאז פתיחת מלחמת "שאגת הארי", וביתר שאת על רקע ההסלמה בלבנון בשבועות האחרונים, התחזקה בטהראן התפיסה המדגישה את חשיבות חזבאללה כרכיב אסטרטגי בתפיסת הביטחון האיראנית. הצטרפות חזבאללה למערכה לצד איראן נתפסה בטהראן כביטוי למחויבותו לציר הפרו-איראני באזור ולחשיבותה הנמשכת של תפיסת השלוחים, שנדמה היה כי נשחקה בעקבות היחלשות הציר והימנעות בעלי בריתה של איראן, ובהם חזבאללה, מהצטרפות למערכה ביוני 2025. מחויבות איראן לחזבאללה באה לידי ביטוי בהתעקשותה לקשור בין כל הסכם להפסקת אש קבועה עם ארצות הברית לבין הפסקת אש בלבנון. מחויבות זו הגיעה לשיאה בתקיפותיה נגד ישראל ב-7 ביוני בעקבות תקיפות ישראל בביירות. עם זאת, איראן עדיין ניצבת בפני אתגרים משמעותיים במימוש תפיסת השלוחים שלה לאחר המלחמה. בין אלה ניתן למנות את המשך הפעילות הישראלית נגד חזבאללה; המשא ומתן הישראלי-לבנוני; הביקורת הגוברת נגד חזבאללה ואיראן בתוך לבנון; והאילוצים הכלכליים המחרפים באיראן. על אף אתגרים אלה, נראה כי בשלב זה לא ניתן לנתק את הזיקה בין איראן לחזבאללה, בין היתר בשל היעדר חלופה ממשית לתמיכה האיראנית בארגון. עם זאת, ישראל יכולה לנצל את האתגרים וההזדמנויות שנוצרו בלבנון כדי לקדם תהליכים ארוכי טווח שיסייעו בהחלשת הזיקה בין איראן ללבנון.

חשיבות חזבאללה עבור איראן

מאמר שהתפרסם בראשית יוני 2026 בעיתון המקוון "קול איראן", היוצא לאור מטעם לשכת מנהיג איראן, הדגיש את חשיבות חזבאללה לביטחון הלאומי האיראני בעקבות מלחמת "שאגת הארי". במאמר, שכותרתו: "המשוואה הביטחונית החדשה: מהורמוז עד ביירות", נכתב כי איראן לא תחזור לתקופה שקדמה למלחמה – לא בנוגע למצר הורמוז, לא בנוגע לנוכחות הצבאית האמריקאית באזור ולא בנוגע ל"חזית ההתנגדות". המלחמה סיפקה לאיראן יתרון אסטרטגי המאפשר לה לקדם סדר אזורי חדש. לפיכך, יחסה לרכיבי הציר הפרו-איראני באזור, לרבות חזבאללה, לא יהיה דומה לזה שהיה טרם המלחמה אלא ייקבע בהתאם למציאות שנוצרה בעקבותיה. יחסה של איראן ל"התנגדות" בלבנון אף צפוי להתחזק, משום שכניסת חזבאללה למערכה לא רק הפכה אותו לרכיב מרכזי בתפיסת הביטחון האיראנית אלא גם מיצבה אותו כחלק מהמאזן הביטחוני של השחקנים האזוריים המסרבים להיכנע לארצות הברית ולישראל.

במאמר נוסף, שהתפרסם בעיתון ב-9 במאי 2026, נטען כי חזבאללה אינו רק שחקן לבנוני אלא אחד מעמודי התווך של מערך ההרתעה האזורי. במציאות שנוצרה לאחר המלחמה, כל איום על חזבאללה נחשב מבחינת איראן לאיום על מאזן הכוחות האזורי, ומכאן שתמיכתה בארגון היא הכרח אסטרטגי. המאמר גרס כי התמיכה האיראנית בארגון צריכה להימשך

במישורים הפוליטי, התקשורת והדיפלומטי ולהיות מוגדרת כחלק מתפיסה רחבה יותר של ביטחון אזורי, במיוחד על רקע ניסיונות להפריד בין הזירות האזוריות השונות. בסיכומו של דבר, טען המאמר, ההתפתחויות בלבנון אינן רק משבר מקומי אלא חלק ממאבק רחב יותר על עיצוב הסדר העתידי במערב אסיה. לפיכך, יש לראות את יחסי איראן עם הארגון כברית אסטרטגית מתמשכת שתהווה אחד מעמודי התווך של מאזן הכוחות האזורי בשנים הקרובות.

ניתן לראות במאמרים אלה ביטוי להתחזקות התפיסה בטהראן הגורסת כי בעקבות "שאגת הארי" יש לייחס חשיבות רבה יותר לשימור הזיקה בין איראן לרכיבי "ציר ההתנגדות", ובראשם חזבאללה בלבנון. חזבאללה נחשב ל"ספינת הדגל" של איראן באזור ולנכס אסטרטגי המספק לה יכולת להתיש את ישראל ולהרתיע אותה מפעולה נגדה. חזבאללה נחשב גם לארגון המחויב ביותר לרפובליקה האסלאמית. הקשרים הדינמיים בין איראן לרכיבי "חזית ההתנגדות", ובכללם חזבאללה, והמתח הקבוע בין מחויבותם האידיאולוגית והפוליטית לטהראן לבין מחויבותם לסדר יום ולאינטרסים הייחודיים שלהם השפיעו במידה רבה על מאפייניה של רשת השלוחים האיראנים. מלכתחילה, רשת זו – שכוללת גם את המיליציות הפרו-שיעיות בעיראק ואת החות'ים בתימן – לא פעלה כרשת הירארכית הנתונה לפיקוד ולשליטה איראניים ישירים, אלא כרשת רופפת של רכיבים הקשורים זה בזה במארג של אינטרסים משותפים לצד חזון אידיאולוגי משותף. בשנים האחרונות, ובמיוחד על רקע חיסול מפקד כוח קודס קאסם סולימאני בינואר 2020, עברה הרשת תהליך גובר של ביזור. זאת, משום שחיסול סולימאני יצר אתגר משמעותי לרשת השלוחים וחייב את איראן לנהל אותה באופן מבוזר יותר מכפי שנהגה בעבר. היא המשיכה לשמר מידה רבה של השפעה ברשת, אך לא בהכרח באמצעות שליטה מלאה וקבועה בכל אחד מרכיביה. במקביל, מילא מזכ"ל חזבאללה הקודם, חסן נסראללה, תפקיד מרכזי יותר בניהול ענייני הרשת, הן בזכות ניסיונו והיכרותו רבת השנים עם ישראל והן בשל מעמדו המרכזי והשפעתו בטהראן, שהתחזקו מאז חיסול סולימאני.

שחיקת תפיסת השלוחים

תבוסת חזבאללה מול ישראל בקיץ 2024 וקריסת משטר אסד בסוריה בדצמבר 2024 הגבירו את מגבלות כוחה של איראן בהפעלת הרשת האזורית שטווחה במשך שנים. מגבלות אלה ניכרו היטב במלחמת "עם כלביא", שהמחשה ביתר שאת את שחיקת תפיסת השלוחים. תפיסת "ההגנה קדימה", שנועדה לבלום את האיומים על ביטחונה הלאומי של איראן הרחק ככל האפשר מגבולותיה באמצעות הפעלת שלוחים, לא מנעה בסופו של דבר מישראל ומארצות הברית לתקוף את איראן באופן ישיר. אחת המטרות המרכזיות בבניית "חזית ההתנגדות" הייתה להרתיע את ישראל מתקיפה נגד מתקני הגרעין באיראן ולספק יכולת תגובה מיידיית במקרה של תקיפה כזו. אלא שבמבחן המציאות, שלוחיה של איראן לא עשו כמעט דבר כדי לסייע לה במלחמה. פתיחת המערכה הצבאית של ישראל נגד איראן ביוני 2025 תפסה את ארגוני הציר הפרו-איראני במשבר עמוק. חזבאללה, שנועד למלא תפקיד מרכזי ב"טבעת האש" של הציר באזור ולסייע לאיראן בעת שתותקף על ידי ישראל, לא הצטרף למלחמה משום שעדיין לא היה מוכן לכך, והסתפק בתמיכה הצהרתית בטהראן.

כתוצאה מכך, הגבירה המלחמה את הספקות שעלו כבר קודם לכן בטהראן באשר ליעילות תפיסת השלוחים. עם זאת, היה ברור כי איראן אינה מתכוונת לנטוש את בעלי בריתה לטובת אסטרטגיה אזורית חדשה. בכירים איראניים, ובראשם המנהיג עלי ח'אמנהאי, המשיכו לבטא בהצהרותיהם תמיכה ב"חזית ההתנגדות" וביטחון ביכולתה להתמודד בהצלחה מול ישראל. יתר על כן, לנוכח הלחצים הגוברים על חזבאללה להתפרק מנשקו הדגישו באיראן כי "ההתנגדות" היא הערובה היחידה לביטחונה של לבנון. זאת ועוד, איראן חידשה את צירי העברת אמצעי הלחימה והכספים לחזבאללה, לרבות דרך שטח סוריה. היא גם העמיקה את מעורבותה הישירה בניהול ענייני חזבאללה, כפי שניכר בהצבת מאות קציני משמרות המהפכה שהיו מעורבים בתהליך שיקום הארגון ובהתעצמותו מחדש.

המחויבות לציר הפרו-איראני

הצטרפות חזבאללה למערכה לצד איראן ב-2 במאוס 2026 בעקבות חיסולו של עלי ח'אמנהאי בראשית "שאגת הארי" עוררה דיון מחודש בשאלת יעילותו של הציר הפרו-איראני באזור כרכיב מרכזי בהרתעה האיראנית. אף כי נדרשו לאיראן קרוב ליומיים כדי לשכנע את חזבאללה להיכנס למלחמה, מותו של המנהיג העליון שכנע בסופו של דבר את מזכ"ל הארגון, נעים קאסם, להצטרף למערכה בשליחות איראן. התייצבות שלוחיה האזוריים לצידה נתפסה בטהראן כביטוי למחויבות הצירית. מבחינת איראן, היה בכך כדי להוכיח את חשיבותה של תפיסה זו. בכירים איראניים הדגישו את חשיבות "חזית ההתנגדות" עבור טהראן ואף הציגו זאת כביטוי ליכולתה לשמר את תפיסת "אחדות הזירות" נגד ישראל. כך, למשל, הדגיש מוג'אבבא ח'אמנהאי במסר הראשון שלו לעם האיראני מיד לאחר בחירתו כמנהיג, כי איראן רואה בחזית חלק בלתי נפרד מערכי המהפכה האסלאמית. מפקד כוח קודס במשמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, הדגיש אף הוא את

חשיבות החזית והצהיר כי ברור כיום ש"אחדות הזירות מהווה מקור עוצמה של האומה האסלאמית וסיוט עבור היהירות העולמית [המערב] והציונות הבינלאומית".

מחויבות איראן לחזבאללה ניכרה היטב בהתעקשותה לייצר זיקה בין כל הסכם להפסקת אש קבועה בין איראן לארצות הברית לבין הפסקת אש בלבנון. יתר על כן, ההסלמה המחודשת בלבנון במאי 2026 סיפקה לטהראן הזדמנות נוספת להדגיש זיקה זו. בעקבות הרחבת פעילות צה"ל בלבנון, החריפה איראן את איומיה כלפי ישראל. ב-1 ביוני הזהיר שר החוץ האיראני, עבאס עראקצי, כי הפרת הפסקת האש בין איראן לארצות הברית באחת החזיתות, לרבות לבנון, תיחשב להפרה בכולן. באותו יום הגיעו האיומים האיראניים לשיאם בהודעת מפקד מפקדת החירום האיראנית, עלי עבדאללה, שלפיה איראן תגיב לתקיפה ישראלית ברובע דאחייה שבדרום ביירות באמצעות תקיפת צפון ישראל. בריאיון לערוץ הטלוויזיה הלבנוני אל-מיאדין ב-3 ביוני הזהיר עראקצי, כי איראן לא תסבול תקיפה בביירות וכי אם ישראל תתקוף בבירה הלבנונית, תגיב איראן בחידוש המלחמה. הלחץ שהפעיל הנשיא טראמפ על ראש הממשלה נתניהו כדי למנוע מישראל לממש את איומיה לתקוף בביירות נתפסה בטהראן כעדות נוספת להצלחתה לאכוף את הזיקה שיצרה בין הסוגייה הלבנונית לסוגייה האיראנית. מבחינתה, הישג זה מצטרף להישגים נוספים של "שאגת הארי", כדוגמת סגירת מצר הורמוז והנזקים שגרמה לשכנותיה הערביות במפרץ באמצעות טילים וכטב"מים, מה שמחזק עוד יותר את תחושת ההישג ואת ביטחונה העצמי בעקבות המלחמה האחרונה.

במקביל, נמשכו לאורך המלחמה תיאומים בין בכירי חזבאללה ואמל לבין בכירים איראניים, שאף הקפידו לתת להם ביטוי פומבי. ב-2 ביוני שוחח יו"ר הפרלמנט האיראני, מוחמד באקר קאליבאף, עם מקבילו הלבנוני, נביה ברי, והדגיש בפניו כי אם ישראל תמשיך בתקיפותיה בלבנון, איראן לא רק תעצור את המשא ומתן עם ארצות הברית אלא גם תתייצב מול ישראל בעצמה. הוא הדגיש כי איראן נחושה להביא להפסקת אש בכל רחבי לבנון, ובמיוחד בדרום המדינה, וכי אם יושג הסכם לסיום המלחמה בין איראן לארצות הברית, הוא יכלול גם את הפסקת ההתקפות בלבנון. קודם לכן, נועד בטהראן יועצו של מנהיג איראן, מוחמד מוח'בר, עם נציג חזבאללה במדינה, עבדאללה צאפי א-דין. הוא הדגיש את אחדות "ציר ההתנגדות" וציין כי כל הפסקת אש עם איראן שלא תכלול את לבנון היא חסרת משמעות.

ב-7 ביוני מימשה איראן את איומיה לתקוף ישירות את ישראל והגיבה לתקיפה הישראלית בדאחייה בביירות בשיגור מספר מטחי טילים לעבר צפון הארץ. ההחלטה בטהראן להגיב באופן ישיר נגד ישראל חרף התקיפה המוגבלת בביירות משקפת היטב את נכונותה של ההנהגה האיראנית להסתכן בהסלמה מחודשת מול ישראל וארצות הברית על מנת לממש את מחויבותה לחזבאללה. הדגשת התמיכה בחזבאללה ויצירת הזיקה בין איראן ללבנון משקפות לא רק תחושת מחויבות לארגון אלא גם תפיסה אסטרטגית המייחסת חשיבות לשימורו ולחיזוקו, לצד ביטוי להמשך דבקוּתה של ההנהגה האיראנית החדשה בתפיסת "ההתנגדות". הנהגה זו, בהובלת מוג'תבא ח'אמנהאי ומשמרות המהפכה, הינה קיצונית, חסרת בלמים, מחויבת לחזבאללה ולתפיסת "ההתנגדות" ובטוחה בעצמה. היא צפויה להמשיך לאמץ קו אידיאולוגי נוקשה ומתריס, לכל הפחות בדומה לזה שאפיין את תקופת שלטונו של עלי ח'אמנהאי. הצהרותיהם של בכירים איראניים בנוגע ליחס לארצות הברית ולישראל ולתמיכה ב"חזית ההתנגדות" אינן מותרות מקום לספק באשר לסירובם לסגת מתפיסות היסוד של הרפובליקה האסלאמית. כך, למשל, כתב מוג'תבא במסר שפרסם לעולי הרגל המוסלמים במאי 2026. הוא ציין כי נשק "אללה אכבר" חיזק את אחדות האומה האסלאמית ואת הצעירים הלוחמים של "חזית ההתנגדות" וכי הכוחות המזוינים באיראן, לצד לוחמי "חזית ההתנגדות" במיוחד בלבנון, הצליחו להשיג ניצחונות מרשימים מול צבאות ישראל וארצות הברית. יתרה מזאת, איראן רואה בחיזוק הזיקה לסוגייה הלבנונית אמצעי נוסף לניצול הישגיה במערכה, לרבות יכולותיה הצבאיות הא-סימטריות ושליטתה במצר הורמוז, במטרה לכונן סדר אזורי חדש שיכיר במעמדה ובעוצמתה. טהראן רואה עצמה בעמדה המאפשרת לה לקחת את היוזמה לידיה ולכפות כללי משחק חדשים על ישראל ועל ארצות הברית המשקפים את מאזן הכוחות הנוטה, בראייתה, לטובתה. זאת, במיוחד לנוכח הערכת טהראן כי הנשיא טראמפ אינו מעוניין בחידוש המלחמה עם איראן.

אתגרי הציר והמשמעות לישראל

עם זאת, אין משמעות הדבר כי איראן אינה ניצבת בפני אתגרים משמעותיים במימוש תפיסת השלוחים שלה לאחר המלחמה, וביניהם המשך המאמצים מצד ישראל להרחיב את פעולות האכיפה נגד התעצמות חזבאללה; המשא ומתן הישראלי-לבנוני; המגבלות שמטילה ממשלת לבנון על פעילות איראנית בשטחה; האינטרס המשותף להנהגה הלבנונית, לישראל ולארצות הברית לשחרר את לבנון מאיראן; חולשתו היחסית של חזבאללה; הביקורת הגוברת כלפיו בתוך לבנון –

לרבות בקרב הציבור השיעי; והמשך מחויבותו של המשטר הסורי להגביל את העברת אמצעי הלחימה מאיראן ללבנון דרך סוריה.

בנוסף, קיים ספק בנוגע ליכולתה של איראן להמשיך ולהשקיע מיליארדי דולרים בשיקום יכולות הציר ובתמיכה בבעלות בריתה האזוריות לנוכח מצבה הכלכלי הרעוע וסדרי העדיפויות הלאומיים שלה לאחר המלחמה. זאת, אף שאיראן כבר הוכיחה את נכונותה לתעדף את התמיכה בשלוחיה גם על חשבון צורכי העם האיראני. שלישית, עולה שאלת הכדאיות שבהשקעה מתמשכת בשלוחים בהשוואה להשקעה ברכיבי ההרתעה המרכזיים האחרים של איראן, ובראשם תוכנית הטילים, תוכנית הגרעין ויכולתה המוכחת להסב נזק כבד לכלכלה העולמית באמצעות סגירת מצר הורמוז. יתר על כן, התגייסותה של איראן למניעת תקיפות ישראליות בביירות חשפה ביתר שאת את מגבלותיה של תפיסת השלוחים: במקום שאלה יגנו על איראן, נאלצת איראן להגן על חזבאללה.

מה שברור הוא שלא ניתן לנתק בשלב זה את הזיקה בין איראן לחזבאללה. זאת, לא רק משום שאיראן אינה מוכנה לכך אלא גם בשל העדר חלופה של ממש לסיוע האיראני לחזבאללה, ובאמצעותו לאוכלוסייה השיעית בלבנון. בנוסף, לא ניתן לנתק זיקה זו משום שניכר כי הממשל האמריקאי עצמו מכיר בה במסגרת מאמציו לשמר את הפסקת האש עם איראן ולהתקדם להסכם אפשרי עמה. עם זאת, ישראל יכולה לנצל את האתגרים הניצבים בפני איראן וחזבאללה ואת ההזדמנויות החדשות שנוצרו בלבנון כדי לשבש את אסטרטגיית השלוחים האיראנית ולקדם תהליכים ארוכי טווח לחיזוק המדינה הלבנונית ולהחלשת הרפובליקה האסלאמית וחזבאללה – מהלכים שעשויים לסייע להחלשת הזיקה בין איראן ללבנון.

עורכי הסדרה: ענת קורץ, רינת חרש ואלדד שביט.